MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
LINO FARRUGIA SACCO

Seduta tad-9 ta' Frar, 2009

Citazzjoni Numru. 642/2007

Korporazzjoni Enemalta
vs
Awtorita` ta’ Malta dwar ir-Rizorsi u Attard Services Limited ghal kull interess li jista’ jkollha

Il-Qorti,

A. RIKORS:

Rat ir-rikors tal-Korporazzjoni Enemalta, li gie konfermat bil-gurament mill-Avukat Damien Degiorgio:

1. Illi fis-26 ta’ Frar 2007, l-Awtorita` intimata, permezz ta’ ittra indirizzata lir-rikorrenti u iffirmata minn A. Riolo, Chief Executive Officer (Dok A) talbet lir-rikorrenti taghti numru ta’ informazzjoni b’referenza, kif gie komunikat fl-istess ittra, ghar-Resources Appeals Board Decision: Shell/ASL vs Malta Resources Authority’.

2. Illi r-rikorrenti qatt ma kienet parti fil-proceduri ta’ appell li wasslu ghad-decizjoni li ghaliha saret

referenza, izda lir-rikorrenti rrizultala li fil-21 ta' Frar 2007, il-Bord ta' l-Appell Dwar ir-Rizorsi fil-fatt ta decizjoni fl-ismijiet Attard Services Limited vs Awtorita` Ta' Malta dwar ir-Rizorsi (Dok B), f'liema decizjoni saru bosta konsiderazzjonijiet li jirrigwardjaw direttament lir-rikorrenti u sahansitra l-konkluzjoni tolqotha direttament.

3. Illi fl-ebda stadju tal-proceduri ta' appell li wasslu ghad-decizjoni msemmija ma nstemghet ir-rikorrenti mill-Bord ta' l-Appelli Dwar ir-Rizorsi. Ir-rikorrenti ma nghatat ebda opportunita` taghmel is-sottomissjonijiet taghha dwar il-mertu ta' l-appell quddiem il-Bord ta' l-Appelli Dwar ir-Rizorsi, izda dan ta' l-ahhar xorta wahda ghadda biex ippronuncja ruhu u iddecieda l-mertu minkejja li kien sema` biss parti wahda interessata, u cioe` s-socjeta` intimata, u bl-ebda mod ma kien sema` lir-rikorrenti, li bla dubju ghandha u kellha interess car u dirett fil-mertu u fl-eventwali decizjoni, li kif suespost tolqot lir-rikorrenti bl-aktar mod dirett.

4. Illi ghalhekk id-decizjoni tal-21 ta' Frar 2007 tal-Bord ta' l-Appelli Dwar ir-Rizorsi fl-ismijiet Attard Service Limited vs Awtoriat` ta' Malta Dwar ir-Rizorsi (Appell Numru 001/2005) hija ***ultra vires*** peress illi fid-decizjoni u fil-proceduri li waslu ghaliha ma gewx osservati l-principji tal-gustizzja naturali jew htigijiet proceduralі mandatorji.

Ir-rikorrenti talbet lill-Qorti:

1. Tiddeciedi u tiddikjara, prevja ghall-bzonn dikjarazzjoni li l-Bord tal-Appell Dwar ir-rizorsi naqas li josserva l-principji tal-gustizzja naturali jew htigijiet procedurali mandatorji fid-decizjoni tieghu u fil-proceduri ta' quddiemu, li d-decizjoni tal-21 ta' Frar 2007 tal-Bord ta' l-Appelli Dwar ir-Rizorsi fl-ismijiet Attard Services Limited vs Awtorita` ta' Malta Dwar ir-Rizorsi (Appell Numru 001/2005) hija nulla, invalida, u minghajr effett fil-ligi, bl-ispejjez kontra l-intimati.

B'riserva ghal kull azzjoni ghad-danni spettanti lir-rikorrenti.

Rat il-lista tax-xhieda u d-dokumenti prezentati mir-rikorrenti.

B. RISPOSTA:

Rat ir-risposta ta' l-Awtorita` ta' Malta Dwar ir-Rizorsi li biha esponiet:

1. Illi, billi t-talba rikorrenti hija diretta lejn id-decizjoni tal-Bord ta' l-Appelli Dwar ir-Rizorsi tal-21 ta' Frar, 2007, u cioe` dwat il-validita` o meno ta' din id-decizjoni, l-istess Awtorita` intimata thoss, fic-cirkostanzi, li ghandha tirrimetti ruha ghas-savju gudizzju ta' dina l-Qorti.

2. Illi in kwantu t-talba ghall-hlas ta' l-ispejjez ta' dawn il-proceduri, l-Awtorita` intimata topponi ghal din it-talba u dana ghall-istess raguni fuq indikat u cioe` li l-azzjoni odjerna mhix diretta lejn l-Awtorita` intimata, fil-fatt ir-rikorrenti qed tattakka l-validita` o meno ta' decizjoni tal-21 ta' Frar, 2007 tal-Bord ta' l-Appelli.

3. Salvi risposti ulterjuri.

Rat il-lista tax-xhieda prezentata mill-Awtorita` initmata.

Rat ir-risposta ta' Attard Services Limited li biha esponiet:

Illi t-talbiet rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu respinti bl-ispejjez kontra r-rikorrenti ghas-segwenti ragunijiet:

1. Illi preliminarjament din il-Qorti m'ghandhiex gurisdizzjoni sabiex tistharreg id-decizjoni tal-Bord ta' l-Appell Dwar ir-Rizorsi tat-22 ta' Frar 2007 u l-azzjoni hija intempestiva ghar-raguni li r-rimedji kontemplati fl-artikolu 469A tal-Kap 12 li abbazzi tieghu hu msejjes ir-rikors odjern mhumiex applikabbli f'dal kaz stante li huma espressament eskluzi bis-subartikolu (4) ta' l-istess artikolu.

2. Illi l-imsemmi subartikolu (4) jipprovdi li d-disposizzjonijiet ta' l-artikolu 469A ma ghandhomx japplikaw meta l-mod ta' kontestazzjoni jew ta' ksib ta' rimedju jigi provdut dwaru f'xi ligi ohra.

3. Illi l-artikolu 35 ta' l-Att dwar l-Awtorita` ta' Malta Dwar ir-Rizorsi (Kap 423) jipprovdi rimedju specifiku ghal persuna li thoss ruhha aggravata b'decizjoni tal-Bord ta' l-Appelli Dwar ir-Rizorsi. Dan l-artikolu jipprovdi ghal dritt ta' appell quddiem il-Qorti ta' l-Appell (Sede Inferjuri) fuq punt ta' ligi fi zmien tlein gurnata minn meta d-decizjoni tal-Bord tkun giet innotifikata lil dik il-persuna. Jirrizulta mir-rikors promutur tal-Korporazzjoni Enemalta li din giet notifikata bid-decizjoni tal-Bord fis-26 ta' Frar 2007 u ghaldaqstant ir-rikorrenti kellha kull opportunita` li tutilizza tali procedura disponibbli lilha billi tintavola *appello del terzo* ai termini ta' l-artikolu 236 tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta, u naqset li tinqeda b'dan ir-rimedju specjali u qed tipprova issa tissana dan in-nuqqas permezz tar-rikors odjern.

4. Illi preliminarjament u minghajr pregudizzju ghas-suespost l-azzjoni kif proposta hija nulla wkoll peress li l-kawza hija ntiza sabiex din il-Qorti tistharreg l-eghmil amministrattiv tal-Bord ta' l-Appelli Dwar ir-Rizorsi u ghaldaqstant il-kawza kellha tkun proposta kontra l-Bord u mhux kontra l-Awtorita` ta' Malta Dwar ir-Rizorsi.

5. Illi ghar-raguni suesposta t-talba tar-rikorrenti qatt ma tista' tkun ammissibbli stante li l-ebda wiehed miz-zewg intimati ma huwa f'pozizzjoni li jannulla sentenza tal-Bord ta' l-Appell dwar ir-Rizorsi. Potenzjalment l-ammissjoni ta' l-Awtorita` intimata fil-proceduri odjerni tkun ekwivalenti ghat-thassir indirett tas-sentenza tal-Bord ta' l-Appell tal-21 ta' Frar 2007.

6. Illi fil-mertu ma hemm xejn irregolari fil-procedura adoperata mill-Bord ta' l-Appell dwar ir-Rizorsi u ma hemm l-ebda ksur tal-principji tal-gustizzja naturali jew htigijiet proceduralil mandatorji.

7. Illi qabel waslet ghad-decizjoni taghha tad-9 ta' Gunju 2005 l-Awtorita` ta' Malta dwar ir-Rizorsi kienet talbet lill-Korporazzjoni Enemalta ghall-pozizzjoni taghha u ikkunsidrat is-sottomissjonijiet taghha flimkien ma' dawk tas-socjeta` intimata odjerna. L-Awtorita` intimata kienet qieghda taqdi biss id-dmirijiet taghha skond il-Ligi u l-Korporazzjoni rikorrenti ma ghandhiex dritt fil-Ligi li tkun parti minn decizjoni amministrattiva sempliciment ghaliex taffettwa lilha.

8. Illi l-Bord ta' l-Appell dwar ir-Rizorsi intalab jannulla d-decizjoni ta' l-Awtorita` ta' Malta dwar ir-Rizorsi u in segwitu tiddikjara li l-appellanti mhux qed jinghataw access ghall-infrastruttura ta' l-Enemalta b'mod li jirrispetta l-htiega ta' kompetizzjoni gusta u l-provvedimenti ta' l-Avviz Legali 66/2003 tad-Direttiva 96/67 u li tistabbilixxi l-mekkanizmi li bihom kellu jigi stabbilit il-prezz ghall-attivita` in kwistjoni, kif kienet intalbet taghmel l-Awtorita` ta' Malta dwar ir-Rizorsi fit-termini tas-setghat moghtija lilha mill-Ligi fil-qadi tal-funzjonijiet taghha.

9. Illi l-Korporazzjoni Enemalta kienet konsapevoli minn dawn il-proceduri sa mill-bidu nett u kellha kull opportunita` li tintervjeni ai termini ta' l-Artikolu 960 tal-Kap 12 tal-Ligijiet ta' Malta bhala persuna interessata fl-ezitu tal-proceduri kemm quddiem il-Bord ta' l-Appell dwar ir-Rizorsi kif ukoll quddiem il-Qorti ta' l-Appell u taghmel is-sottomissjonijiet taghha izda ghazlet li tibqa' estranja ghal dawn il-proceduri u qed tilmenta minnhom issa f'dan l-istadju meta waslu fl-ahhar stadji taghhom sabiex jigi determinat id-dritt li rebhet is-socjeta` intimata odjerna snin ilu li topera fil-qasam tar-*refuelling* ta' l-ajruplani fl-ajruport internazzjonali ta' Malta.

10. Salv eccezzjonijiet ohra permessi bil-Ligi.

Rat id-dikjarazzjoni u l-lista tax-xhieda prezentati mis-socjeta` intimata.

Rat l-atti kollha tal-kawza.

Semghet lix-xhieda bil-gurament.

Semghet l-abili difensuri.

Ikkunsidrat

C. KUNSIDERAZZJONIJIET:

C1. L-ewwel eccezzjoni – nuqqas ta' gurisdizzjoni tal-Qorti a tenur ta' l-artikolu 469A(4):

Illi gie deciz li l-partijiet jipprezentaw in-noti ta' l-osservazzjonijiet taghhom dwar l-ewwel hames eccezzjonijiet tas-socjeta` intimata u li l-Qorti tiddeciedi dwarhom.

Illi dan il-kaz jittratta l-possibbilta` ta' azzjoni ghal stharrig gudizzjarju ta' ghemil amministrattiv. Illi l-Korporazzjoni rikorrenti sostniet li giet avversament milquta minn decizjoni mill-Bord ta' l-Appelli dwar ir-Rizorsi, li nghatat fil-21 ta' Frar 2007, fl-ismijiet Attard Services Limited vs Awtorita` ta' Malta dwar ir-Rizorsi, fejn il-Korporazzjoni rikorrenti ma kenitx parti f'din il-kawza u ghalhekk qed tipprova timpunjaha.

Min-naha l-ohra, is-socjeta` intimata Attard Services Limited eccepiet li din l-azzjoni hija intempestiva stante li dan ir-rikors mhux applikabbli ai termini ta' l-artikolu 469A(4) li jipprovdi li d-dispozizzjonijiet ta' l-artikolu 469A m'ghandhomx japplikaw meta jkun hemm ksib ta' rimedju provvdut f'ligi ohra. Illi gie citat l-artikolu 35 ta' l-Att Dwar l-Awtorita` ta' Malta dwar ir-Rizorsi (Kap 423). Dan l-artikolu jipprovdi rimedju specifiku ghal persuna li thoss ruhha aggravata b'decizjoni tal-Bord ta' l-Appelli dwar ir-Rizorsi, u l-istess artikolu jipprovdi ghal dritt ta' appell quddiem il-Qorti ta' l-Appell (Sede Inferjuri) fuq punt ta' ligi fi zmien tletin jum minn meta d-decizjoni tkun notifikata lil dik il-persuna. Gie eccepit ukoll li dan il-kaz kellu jkun propost kontra l-Bord u mhux kontra l-Awtorita` ta' Malta dwar ir-Rizorsi. Ghaldaqstant sostnew li l-kawza odjerna hija nulla.

L-artikolu 469A(4) tal-Kap 12 jghid hekk:

“Id-disposizzjonijiet ta’ dan l-artikolu ma ghandhomx japplikaw meta l-mod ta’ kontestazzjoni jew ta’ ksib ta’ rimedju dwar xi att amministrattiv partikolari quddiem qorti jew tribunal jigi provdut dwaru f’xi ligi ohra.”

Illi l-eccezzjoni mressqa mis-socjeta` intimata hija msejsa fuq ic-cahda tal-gurisdizzjoni ta’ dawn il-Qrati fejn il-mod tal-kontestazzjoni jew fejn il-ksib tar-rimedju dwar xi att amministrattiv partikolari quddiem Qorti jew Tribunal jigi provvdut dwaru f’xi ligi ohra. Din il-limitazzjoni tikkostitwixxi eccezzjoni ghar-regola generali ta’ l-artikolu 469A li biha l-Qrati ghandhom is-setgha li jistharrgu ghemil amministrattiv.

F’dan il-kuntest ta’ min isemmi li ladarba l-artikolu 469A(4) huwa eccezzjoni ghar-regola li l-Qrati ghandhom gurisdizzjoni. Kif inghad fil-gurisprudenza nostrana, l-eskluzjoni tal-gurisdizzjoni tal-Qrati li jistharrgu ghemil amministrattiv ghandha tkun gustifikata biss jekk il-Qorti tkun sodisfatta li fil-prattika, persuna kellha rimedju effikaci u xieraq disponibbli ghaliha u hija naqset li tirrikorri ghalih bla raguni tajba.

Dan il-principju gie ribadit fil-kawza fl-ismijiet **Bunker Fuel Oil Company Limited vs Paul Gauci u Planning Authority** deciza mill-Qorti ta’ l-Appell fis-6 ta’ Mejju 1998. Illi fil-fatt l-aspetti li jemanu minn din id-decizjoni u li tajjeb li jigu sottolineati huma:
“(1)Fil-fehma tal-Qorti, dan is-sub-artikolu (4) ta’ l-Artikolu 469A, biex jigi interpretat gustament, m’ghandux jinghata interpretazzjoni restrittiva. L-eskluzjoni tal-gurisdizzjoni tal-Qorti, biex tistharreg l-ghemil amministrattiv, tkun gustifikata biss jekk il-Qorti tkun sodisfatta li, fil-prattika, persuna kellha rimedju effikacu u adegwat verament disponibbli ghaliha u hija irragonevolment ma utilizzatx tali proceduri disponibbli.”
(2)Fil-fehma tal-Qorti, ladarba l-gurisprudenza kostanti tal-Bord kienet teskludi persuni mid-dritt ta’ appell quddiemu, jekk dawn ma keinux applikanti, allura jsegwi li l-appellanti ma ghamlu xejn hazin li segwew din il-gurisprudenza.”
(3)Mill-perspettiva mbaghad li huma ma kienux jafu bid-decizjoni ta’ l-Awtorita` u ghalhekk, ma kienux in grad li

jressqu l-oggezzjoni taghhom fiz-zmien statutorju utili, argument dan ukoll sollevat mill-atturi odjerni, dik il-Qorti fis-sentenza citata rrimarkat li r-rimedju prospettat kien fid-dati cirkostanzi wiehed li teoretikament u potenzjalment biss kien disponibbli u fil-prattika ta' kif sehhew il-fatti rilevanti l-appellanti ma kellhom l-ebda rimedju effikaci."

(Ara wkoll sentenza fl-ismijiet **Joseph Muscat et vs Chairman ta' l-Awtorita` tad-Djar et** deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fit-28 ta' Jannar 2004).

Fil-kawza **Tat-Taljan Co. Ltd. vs Awtorita` ta' l-Ippjanar et** deciza mill-Onorabbli Qorti Kostituzzjonali fit-2 ta' Novembru, 2001 [LXXXV-I-II-388] il-Qorti kienet qalet li:
"Minn dawn il-posizzjonijiet manifestament kontrastanti dwar l-interpretazzjoni tal-ligi specjali li tirregola l-ippjanar, kellu jkun aktar minn ovvju illi l-kontestazzjoni bejn il-kontendenti kien proprju dwar l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni ta' din il-ligi. Materji dawn li indubbjament jaqghu fil-kompetenza esklussiva fl-ewwel lok tal-Bord ta' l-Appelli dwar l-Ippjanar imwaqqaf b'dik il-ligi specjali u ultimament tal-Qorti ta' l-Appell li ghandha gurisdizzjoni esklussiva illi tiddetermina l-appelli mill-punti ta' dritt decizi mill-istess Bord li jigu lilha riferta. Certament l-interpretazzjoni u l-applikazzjoni tal-ligi f'dan il-kaz, ma kenitx materja illi kellha fl-ewwel lok tigi sottomessa a gudizzju tal-Qorti Kostituzzjonali sakemm ma jigux minn xi parti attakkati, bhala mhux skond il-Kostituzzjoni, l-ligi u regolarment li in forza taghha tkun agixxiet l-Awtorita'. L-applikazzjoni korretta tal-ligi prezunta bhala kostituzzjonalment korretta u maghha konformi kienet materja li taqa' qabel xejn fil-kompetenza tal-Qrati Ordinarji."

Il-Qorti ikkonfermat id-decizjoni tal-Prim'Istanza biex tiddeklina milli tkompli tisma' l-kawza stante li kien ghad hemm rimedji ordinarji quddiem il-Bord ta' l-Appelli dwar l-Ippjanar jew Qrati Ordinarji skond l-Artikolu 469A tal-Kap 12.

F'dan l-aspett hu importanti li wiehed isemmi dak li gie deciz fil-kawza deciza mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili fit-28

ta' Jannar 2004, fl-ismijiet **Joseph Muscat et vs Chairman ta' l-Awtorita` tad-Djar et** (Cit. 1447/96PS):
"(1) "Fil-fehma tal-Qorti, dan is-subartikolu (4) ta' l-Artikolu 469A, biex jigi interpretat gustament, m'ghandux jinghata interpretazzjoni restrittiva. L-eskluzjoni tal-gurisdizzjoni tal-Qorti, biex tistharreg l-ghemil amministrattiv, tkun gustifikata biss jekk il-Qorti tkun sodisfatta li, fil-prattika, persuna kellha rimedju effikaci u adegwat verament disponibbli ghaliha u hija irragonevolment ma utilizzatx tali proceduri disponibbli."
(Ara wkoll **Fish & Fish Ltd. u Malta Fishfarming Ltd. vs Awtorita` ta' Malta dwar l-Ambjet u l-Ippjanar et** deciza minn din l-istess Qorti fit-30 ta' April 2007).

F'dan l-istadju huwa utli li wiehed jezamina l-Kap 423 artikolu 36 li jghid:
"Parti f'appell quddiem il-Bord ta' l-Appell li thoss ruhha aggravata b'de`i\joni tal-Bord ta' l-Appelli, jew l-Awtorità jekk din t]oss ru]ha mhux sodisfatta b'xi de`i\joni b]al dik, tista' fuq punt ta' li[i tappella quddiem il-Qorti ta' l-Appell kif mag]mula skond l-artikolu 41(6) tal-Kodi`i ta' Organizzazzjoni u Pro`edura ~ivili permezz ta' rikors li ji[i ppre\entat fir-re[istru ta' dik il-qorti, fil-ka\ ta' appell mill-Awtorità fi \mien tletin [urnata minn meta l-Bord ta' l-Appelli jag]ti d-de`i\joni tieg]u, u fil-ka\ ta' xi persuna o]ra fi \mien tletin [urnata minn meta dik id-de`i\joni tkun [iet lilu notifikata."

Minn dan jirrizulta b'mod car li biex wiehed ikollu d-dritt jipprezenta appell minn decizjoni tal-Bord ta' l-Appelli, irid ikun jew:
i) parti fil-proceduri, jew
ii) l-Awtorita` stess

Jigi rilevat li hawn il-kawza giet istitwita mill-korporazzjoni Enemalta li la kienet parti fil-kawza u anqas hija l-Awtorita`, ghax l-Enemalta saret taf b'dawn il-proceduri biss meta giet prezentata kopja tas-sentenza relattiva. Minn dan johrog car li l-Korporazzjoni Enemalta ma setghetx taghmel appell u ghalhekk ma kienx jezisti d-dritt ta' appell ghaliha taht l-artikolu 36, b'dan li r-rimedju taghha kien propju l-proceduri odjerni.

F’dan l-istadju l-Qorti tirreferi wkoll ghad-decizjoni fl-ismijiet **R.J.C. Caterers Limited vs General Workers’ Union et**, Citazz. Numru 1022/06AF deciza fid-9 ta’ Ottubru 2007 fejn il-kaz kien jirrigwarda allegat nullita` ta’ decizjoni tat-Tribunal Industrijali minhabba li allegatament kienet tmur kontra l-principji tal-gustizzja naturali. F’dan il-kaz l-intimati kienu qed isostnu li d-dritt ta’ appell kellu jkun skond l-artikolu 82 tal-Kap 452. F’dan il-kaz il-Qorti qalet:
“Madanakollu, ir-rikorrent bil-proceduri odjerni m`huwiex qieghed jinterponi appell. Qieghed jagixxi a tenur tal-Art. 469A tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta` Malta li jipprovdi ghall-istharrig ta` eghmil amministrattiv.

Il-Qorti hi tal-fehma li d-dritt limitat ta` appell li tipprovdi l-ligi dwar ir-Relazzjonijiet Industrijali ma jippreskludi bl-ebda mod id-dritt ta` din il-Qorti li tissindika l-operat tal-istess Tribunal f`materja ta` gustizzja naturali.”

Ukoll, fil-kawza ta’ din il-Qorti presjeduta mill-Onor. Imahllef Dr. T. Mallia fl-ismijiet Salon Services Limited vs Elaine Dimech (Citazzjoni Numru 5/02) deciza fit-13 ta' Novembru, 2003 intqal:
“L-ewwelnett, tajjeb li jigi carat li kif osservat l-Onorabbli Qorti tal-Appell fis-sentenza taghha fil-kawza “**<u>Eden Leisure Group vs Borg D’Anastasi</u>**”, moghtija fis-27 ta’ Gunju, 2003, “Illum hu car li l-Qorti Civili tista’ tissindika l-operat ta’ kwalsiasi Tribunal amministrattiv, l-ewwelnett biex tassigura li l-principji ta’ gustizzja naturali huma osservati, u t-tieni biex tassigura li ma kienx hemm xi enunzjazzjoni hazina jew inkompleta ta’ l-ipotesi tal-ligi, u dana minghajr ma tipprova b’xi mod tissostitwixxi d-diskrezzjoni taghha ghal dak tat-Tribunal.” Pronunzjament fuq l-istess linji kien inghata minn din il-Qorti fil-kawza “<u>Power Projects Ltd vs Agius</u>”, deciza fis-16 ta’ Gunju, 2003.

Il-principju ta’ gustizzja naturali huma, zgur, tnejn, u dak invokat mis-socjeta’ attrici huwa dak ta’ “*audi alteram partem”.*

Il-principju "*audi alteram partem"* huwa principju fundamentali mixhut fuq kull min gie mghoni b'poter li jiddeciedi. L-awtur S.A. de Smith fil-ktieb "Constitutional and Administrative Law" (Penguin Books, 3rd Edit.) jghid, a pagna 564, li dan il-principju, *"Is the more interesting and important rule of natural justice. In its crudest form, it means that nobody shall be penalized by a decision of a court or tribunal unless he has been given (a) prior notice of the charge or case he has to meet, and (b) a fair opportunity to answer the case against him and to put his own case".* Fil-kawza famuza ingliza "Ridge vs Baldwin, deciza mill-House of Lords fl-1964, intqal li d-dritt ghall-smiegh xieraq "*is a rule of universal application"*, u Lord Loreburn, fil-kawza "Board of Education vs Rice", deciza wkoll mill-House of Lords fl-1911, kien qal li d-dover li jaghti smiegh xieraq hu impost "*upon every one who decides anything"*.

Din il-Qorti fil-kawza importanti "**Sammut vs Bell McCance**", decida fid-29 ta' Mejju, 1946 (Kollez. Vol. XXXII.II.350), osservat hekk fuq din ir-regola:
"Ir-regola "*audi alteram partem*" ghandha tigi skrupolazament osservata, u l-partijiet ghandhom id-dritt li jkunu presenti fl-investigazzjonijiet li jaghmel il-delegat tal-Board, biex ikunu jistghu jikkontrollaw l-informazzjoni li jigu moghtija lil dak id-delegat ghall-finijiet ta' dik l-investigazzjoni. Il-vjolazzjoni tar-regola "audi alteram partem" taghti lok ghas-sindikat tal-Qrati ordinarja, li jistghu, anzi ghandhom jirritjenu null dak li jkun sar in konsegwenza tal-vjolazzjoni. Din ir-regola "*audi alteram partem*" hija regola ta' gustizzja naturali u bhala tali hija ta' interess pubbliku, u ghalhekk ma hix rinunzjabbli "per impliciter" billi jinghad illi kien hemm akkwijexxenza mill-parti li giet pregudikata bil-vjolazzjoni ta' dik ir-regola."

Tant hu importanti dan il-principju, li r-regola li n-nullita' ta' sentenza m'ghandhiex tigi attiza jekk is-sentenza tkun sostanzjalment gusta, hi meqjusa li ma tapplikax f'kaz ta' vjolazzjoni ta' dan il-principju. Lord Wright fil-kawza ingliza, "**General Medical Council vs Spackman**", deciza mill-*House of Lords* fl-1943 osserva:

"If the principles of natural justice are violated in respect of any decision it is, indeed, immaterial whether the same decision would have been arrived at in the absence of the departure from the essential principles of justice. The decision must be declared to be no decision."

Illi ghalhekk l-argument tas-socjeta` intimata Attard Services Limited li l-artikolu 35 tal-Kap 423 jipprovdi rimedju specifiku ghal persuna li thoss ruhha aggravata b'decizjoni tal-bord ta' l-Appelli dwar ir-Rizorsi fi zmien 30 gurnata min-notifika ma jregix minhabba l-artikolu 36 tal-Kap 423. Ukoll ta' min isemmi l-artikolu 237 tal-Kap 12 li jghid:
"Is-sentenza ma tista' tkun qatt ta']sara g]al min, la huwa nnifsu u lanqas bil-mezz ta' l-awturi jew ta' rappre\entant le[ittimu tieg]u, ma jkunx parti fil-kaw\a maqtug]a b'dik is-sentenza."

Il-Qorti tqis ukoll l-importanza fundamentali tal-principju *audi alteram partem* u ghal dawn il-motivi tichad l-ewwel eccezzjoni.

<u>C2. It-tieni eccezzjoni – Li d-dispozizzjonijiet ta' l-artikolu 469A mhux applikabbli meta hemm provvdut rimedju iehor f'ligi ohra:</u>
Is-socjeta` intimata ssostni li d-dispozizzjonijiet ta' l-artikolu 469A m'ghandhomx ikunu applikabbli u dan minhabba l-fatt li l-imsemmi subartikolu 4 tieghu jispecifika b'mod car li dawn id-dispozizzjonijiet m'ghandhomx japplikaw meta l-mod ta' kontestazzjoni jew ta' ksib ta' rimedju dwar xi att amministrattiv paritkolari quddiem Qorti jew Tribunal jigi provvdut dwaru f'xi ligi ohra.

Izda l-Qorti thoss li ghar-ragunijiet imsemmija taht "C1" hawn fuq u b'mod specifiku minhabba l-artikolu 36 tal-Kap 423, tali eccezzjoni ma tistax tigi milqugha u ghalhekk qed tigi michuda.

<u>C3. It-tielet eccezzjoni – Li l-artikolu 35 tal-Kap 423 jipprovdi rimedju specifiku:</u>

Hawn ukoll il-Qorti qed tichad din l-eccezzjoni minhabba dak li qalet taht “C1” hawn fuq u l-artikolu 36 tal-Kap 423 li ma jaghmilx sens li joqghodu jigu ripetuti.

<u>C4. Ir-raba’ eccezzjoni – Nullita` ta’ l-azzjoni kif proposta:</u>

Is-socjeta` intimata ssostni li l-azzjoni kif proposta hija nulla peress li l-kawza hija intiza sabiex din il-Qorti tistharreg ghemil amministrattiv tal-Bord ta’ l-Appelli dwar ir-Rizorsi u ghaldaqstant il-kawza kellha tkun proposta kontra l-Bord u mhux kontra l-Awtorita` ta’ Malta dwar ir-Rizorsi. Is-socjeta` intimata ssostni li r-rikors odjern huwa intiz biex jattakka l-ghemil amministrattiv tal-Bord ta’ l-Appelli u li tali Bord huwa indipendenti u li ghalhekk ma kellhiex tigi mharrka l-Awtorita`. Dan issostnih minhabba l-anomalija li l-Awtorita` qed tigi mitluba tiddefendi decizjoni li fil-fehma tas-socjeta` intimata qed tattakka. L-imsemmija socjeta` ssostni ghalhekk li gie mharrek l-intimat zbaljat.

Tali eccezzjoni hija kontestata mill-Korporazzjoni rikorrenti. Interessanti huwa li fid-decizjoni fuq imsemmija **Salon Services Limited vs Elaine Dimech** kien qed isir stharrig dwar id-decizjoni u l-agir tat-Tribunal, izda tali Tribunal ma giex imharrek fil-kawza.

Fl-imsemmija sentenza hareg car li Qorti tista’ tistharreg l-ghemil amministrattiv ta’ Bord jew Tribunal, minghajr ma dan il-Bord jew Tribunal ikun parti fil-kawza. Ara wkoll f’dan ir-rigward **Sammut vs Bell McCance** tad-29 ta’ Mejju 1946.

Forsi l-Qorti tista’ zzid li meta parti f’kawza normali tal-Prim’Awla tmur quddiem Qorti ta’ l-Appell qatt ma ticcita lill-Prim’Awla stess izda dejjem lill-parti l-ohra. Ukoll f’kazijiet fejn fil-fehma tal-parti jkun hemm xi haga li mhux suppost kienet, jigi mharrek jew ir-Registratur tal-Qorti, jew l-Avukat Generali skond il-kaz, izda mhux il-Qorti.

Ghal dawn il-motivi wkoll tichad ir-raba’ eccezzjoni.

C5. Il-hames eccezzjoni – L-intimati mhux f'pozizzjoni li jannullaw sentenza tal-Bord ta' l-Appelli dwar ir-Rizorsi:

Is-socjeta` intimata sostniet li l-mod kif giet intavolata l-kawza jista' possibbilment iwassal ghal manipolazzjoni ta' decizjoni billi l-intimati jammettu t-talba, li fil-verita` jkun qed jirrevoka sentenza valida. Hawnhekk ukoll il-Qorti thoss li ghandha tichad din l-eccezzjoni minhabba li kif intqal fis-"C4" il-Qorti hija awtorizzata li tinvestiga decizjonijiet ta' bordijiet u tribunali meta dawn ma jigux imharrka. Certament li decizjoni ta' Qorti awtorizzata a tenur ta' l-artikolu 469A ghandha gurisdizzjoni tistharreg validita` ta' ghemil amministrattiv u li tiddikjara tali ghemil null, invalidu jew minghajr effett u ghalhekk m'hemmx bzonn dak allegat fil-hames eccezzjoni. Ghal dan il-motiv tichad ukoll din l-eccezzjoni.

D. KONKLUZJONIJIET:

Ghar-ragunijiet imsemmija taht "C1", "C2", "C3", "C4" u "C5" il-Qorti tichad dawn l-eccezzjonijiet kif fuq imsemmi.

Spejjez riservati ghall-gudizzju finali.

Il-kawza differita ghall-kontinwazzjoni ghall-14 ta' Ottubru 2009 fid-9.00 a.m.

< Sentenza In Parte >

--------------------------------TMIEM--------------------------------